

Vänsterpartiets synpunkter på samrådsförslaget för ÖP Vaxholm 2040

Visioner och målbild

Översiktsplanen är det dokument som styr i vilken riktning kommunen ska utvecklas de kommande 20 åren. Det är därför rimligt att ÖP inleds med en vision om vilket samhälle vi vill uppnå. Men samrådsförslaget saknar just detta. Vi anser att översiktsplanen ska kompletteras med en vision som tydliggör att Vaxholms kommun år 2040 ska vara:

- ett nationellt föredöme inom kulturmiljöområdet. Vi tar tillvara vår kulturhistoria och arbetar aktivt och förebyggande med att bevara vår unika kulturmiljö. Andra kommuner ser upp till oss.
- en vacker och hållbar trästad. Vi bevarar och rustar hellre än river och bygger nytt. Ny bebyggelse har både fasad och stommar av trä och solceller på taken. En arkitekturpolicy säkrar en vacker helhet.
- koldioxidneutral. Vi är en av landets mest hållbara kommuner med cirkulära system baserade på återbruk och återvinning. Vi transporterar oss helst till fots eller på cykel. Små fossilfria bussar knyter ihop kommundelarna och minskar biltrafiken. Även färjorna drivs fossilfritt. På våra sjömackar laddar vi våra båtmotorer eller tankar förnybara bränslen.
- en mångfald av människor, växter och djur. Människor med olika bakgrund, ålder och inkomst bor här – i hyresrätt, bostadsrätt eller villa. Det finns naturliga och trevliga mötesplatser där livets livligheter samlas och där folk vill vara. Alla har nära till ett grönområde. Vi har hyggesfritt skogsbruk även på Bogesund samt blommande parker och vägrenar.
- en barnens stad. Skolor, förskolor och fritidsgårdar ligger nära, har bra lokaler och stora fina utegårdar. Trafikmiljön är säker.
- en levande stad. Fler och fler invånare arbetar i Vaxholm. Vi har säkrat verksamhetsområden, har nöjda företagare och många nyetableringar.

Översiktsplanen måste även tydliggöra att vårt ansvar gentemot regionen framförallt ligger i att ta vara på vår särart som skärgårdskommun snarare än att lösa bostadsbristen i länet.

Prioriteringsordningar

Samrådsförslaget innehåller en stor mängd ställningstaganden. Men de riskerar att blir tandlösa om målkonflikter dyker upp eftersom de inte kommer med en tydlig vision och prioriteringsordning. Vi föreslår därför att inledningen till Översiktsplanen kompletteras med en prioriteringsordning, förslagsvis:

1. Klimat och biologisk mångfald
2. Kulturmiljö och gestaltning
3. En levande stad för alla

Översiktsplanen skulle även bli mer lättillgänglig för medborgarna om den innehöll en sammanfattning med de viktigaste hållpunkterna. Dessutom har samrådsförslaget många upprepningar av liknande information i flera olika avsnitt och skulle behöva renodlas och rensas för att bli mer överblickbart.

Klimat och biologisk mångfald

Klimatförändringar och en förlorad biologisk mångfald är de största hoten mot vår civilisation. Därför måste vår viktigaste uppgift vara att bygga ett samhälle med låg klimatpåverkan, som lever upp till Parisavtalet och som ökar den biologiska mångfalden. Översiktsplanen ska skapa förutsättningar för ett sådant samhälle och tydligt visa hur vi ska komma dit. Ett aktivt klimatarbete gör också att kommunen kan profilera sig och attrahera nya invånare.

I samrådsförslaget finns många bra skrivningar kring klimat och miljö men kommunens övergripande strategi blir inte tillräckligt tydlig för läsaren. Samrådsförslaget behöver stärkas med fler konkreta principer och riktlinjer som visar hur vi ska ta oss i mål. Dessa får gärna samlas på ett och samma ställe i dokumentet.

Konkreta förslag som saknas eller inte lyfts tillräckligt i samrådsförslaget:

- Säkerställ att kommunens utsläpp av växthusgaser från offentliga såväl som privata källor är i linje med Parisavtalet.
- Ny bebyggelse ska ha en tydlig hållbarhetsprofil.
- Prioritera miljövänligt byggande inklusive riktlinjer för byggherrar.
- Skapa en uttalad policy om att bygga i trä.
- Minimera sprängning och trädfällning vid etablering av ny bebyggelse.
- Arbeta för att all energikonsumtion inom kommunens gränser ska minska.
- Möjliggör en ökad lokal produktion och lagring av förnybar energi.
- Vid markanvisning ska krav på lokal energiproduktion ingå.
- Optimera byggnadernas placering och utformning för solpaneler.
- Inga nya bostadsområden förrän det nya reningsverket är klart.
- Bevara våra skogar för ekosystemtjänster och arbeta för kalhyggesfritt skogsbruk på Bogesund.
- Öka den biologiska mångfalden i stadens parker och grönområden samt längs våra vägar.
- Värna strandskyddet.
- Prioritera gång- och cykelvägar samt kollektivtrafiklösningar för att minska utsläppen från transportsektorn.

Regeringen har gett Boverket i uppdrag att ta fram en metod för att bedöma klimateffekterna av planer. Detta är något kommunen bör beakta.

Kulturmiljö och gestaltning

Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) visar tydligt att ett kulturmiljöprogram måste ligga till grund för översiktsplanen och specificera vad som är värt att bevara, berika eller helt göra om. Exempel från MKB:

- På sidan 4, där man pratar om riksintresset för kulturmiljövården, kan vi t.ex. läsa "Eftersom översiktsplanen inte redovisar hur riksintresset ska tillgodoseas i den fysiska planeringen, bedöms översiktsplanen ge mycket stora negativa konsekvenser och riskerar att påtagligt skada på riksintresset."
- På sidan 33, där man diskuterar den del av översiktsplanen som redogör för olika typer av byggnadsminnen, kulturminnen och kulturmiljöer står: "Redogörelsen baseras inte på något kommunövergripande kulturmiljöprogram eller någon strategi för bevarande och utveckling av kommunens kulturmiljöer."
- På sidan 35 konstaterar man visserligen att det för östra delen av Vaxön finns ett bevarandeprogram från 1979 men att "Bevarandeprogrammet är [dock] så gammalt att

det snarare kan ses som ett historiskt dokument och har spelat ut sin roll som planeringsunderlag.”

- På sidan 38 konstaterar man slutligen att “Hanteringen av kulturmiljövärden riskerar att enskilda byggnader och miljöer successivt förändras eller försvinner, på grund av okunskap. Några kunskapsunderlag avseende kulturvärden finns inte framtagna för något av områdena.”

Vi delar till fullo den bedömning som görs i MKB. Den gamla detaljplanen från 1920-talet som omfattar nästan hela centrala stadskärnan behöver snarast förnyas. Alternativet är generositet med frimärksplaner för att lösa uppkomna problem.

Även en arkitekturpolicy behöver tas fram för att ge vägledning vad gäller gestaltning.

Konkreta förslag på vad en arkitekturpolicy bl.a. bör innehålla är:

- Nya områden ska uppföras i trä.
- Nya områden ska inte få bebyggas med mer än tre våningar.
- Information om färgskalor och fasadmateriäl som passar i kommunens olika delar.
- Riktlinjer för hur bebyggelse ska integreras med grönområden.
- Riktlinjer för hur historiska lämningar från skärgårdslivets olika aktiviteter ska kunna samsas med strandskyddet.
- Gestaltning med hänsyn till barns, ungdomars och äldres perspektiv.
- Inspirerande bilder på viktiga inslag – allt i från detaljer till vyer som ska värnas för att framhäva den särprägel just Vaxholm har.

Arbetet med översiktsplanen måste pausas tills ett kulturmiljöprogram och en arkitekturpolicy är på plats. Boverkets nya hjälpmedel “Ny vägledning om gestaltning i detaljplanering och bygglov” borde kunna vara till god nytta.

En levande stad för alla

För att infria visionen om att Vaxholm ska vara en stad för alla behöver vi erbjuda bostäder för alla ålders- och inkomstgrupper. Vi behöver också planera staden utifrån barnens och de äldres perspektiv. För att göra Vaxholm till en levande stad behöver vi även skapa fler lokala arbetstillfällen, ett rikt kultur- och föreningsliv och naturliga mötesplatser.

Vi har följande konkreta förslag för att uppnå en levande stad för alla:

- Ett tillskott av hyresrätter behövs till våra ungdomar och andra som har svårt att komma in på bostadsmarknaden. De behövs också för att göra Vaxholm till en attraktiv arbetsplats där människor både har råd att bo och kan arbeta. Vi behöver ett tydligt mål om att det år 2040 ska finnas ett rikt bestånd av kommunalt förvaltade hyresrätter i Vaxholm.
- Säkra att verksamhetsområdena vid Blynäs och Rindö Västra t.ex. får vara kvar och inte omvandlas till bostäder.
- Skapa ett kulturhus i Vaxholm och ställen för ungdomar att mötas.

Vaxholm har en åldrande befolkning och måste bygga en stad som är attraktiv för barnfamiljer. För att stärka barnperspektivet, som inte är tillräckligt framträdande i översiktsplanen, föreslår vi följande konkreta åtgärder:

- Planera in platser för förskola och skola i nära anslutning till barntäta bostadsområden.
- Avsätt ordentlig plats för stimulerande utemiljöer.
- Prioritera säkra trafikmiljöer.
- Gynna ett levande föreningsliv genom god markplanering och långsiktiga arrendavtal.

Markanvändning

- Minska utvecklingsområdet på norra Bogesund till att endast innefatta marken väster om Nibble och norr om väg 274. Detta för att säkra en tydlig grön förbindelse mellan Bogesund, Resarö och Kullön.
- Minska utvecklingsområdet på Killingen. Behåll en bred remsa grönområde närmast skolan och mot vägen. Anpassa inte gränsdragningen efter inlämnad begäran om planbesked (som fick avslag 2017) utan efter terräng och fastighetsgränser. Killingen har nu ett halvt utökat strandskydd på ca 140 m. Det bör i konsekvensens namn ändras till 300 m.
- Avgränsa "Vaxö entré" till att inte innefatta Myrholmen för att säkra att båtklubben kan finnas kvar i området äv framgent.
- Bra att Engarn föreslås bevaras. Det är viktigt att ÖP är tydlig här eftersom det går emot RUFs.
- Återuppta odling på marker som kan hjälpa till att få närodlat mat.
- Stimulera näringar och kulturliv som förknippas med skärgård, vatten och båtliv.
- När nya områden bebyggs är det extra viktigt att behålla strandskyddet och inte privatisera stränderna.

I en kommun som Vaxholm påverkar strandskyddet bebyggelseutvecklingen i hög grad. Strandskyddets syfte och innebörd behöver beskrivas liksom när det finns anledning och möjlighet att upphäva det.

- I samma avsnitt som i föregående punkt anges att på Tynningö bör endast befintliga hamnar, varvsverksamhet, brygganläggningar och båtplatser utvecklas och inga nya tas i anspråk. Det bör förtydligas om detta gäller även privata anläggningar eller om det är småbåtshamnar och liknande som avses.

Övriga synpunkter

● **Befolkningsutveckling**

Samrådsförslaget behöver förtydliga vilken befolkningsutveckling den föreslagna utvecklingen leder till samt redovisa vilken del av utvecklingen som kommunen har rådighet över (genom t.ex. uppförande av nya bostadsområden eller exploatering av kommunal mark) och vilken del kommunen inte har rådighet över (t.ex. omvandling av fritidshus till permanentbostad).

● **Militärhistoria**

Vaxholm har ett viktigt militärhistoriskt arv som inte framträder tillräckligt i samrådsförslaget. Vaxholm hade förmodligen aldrig blivit en stad om hänsyn inte tagits till dess militärstrategiska läge. Alla kvarvarande historiska anläggningar i området utgör en viktig kulturhistorisk miljö som också lockar turister.

● **Vatten sid 49 i ÖP sid 24 MKB**

Miljö kvalitetsnormer för vatten är bestämmelser om kvalitén på vatten i en vattenförekomst. Miljö kvalitetsnormer finns beslutade för Sveriges fem vattendistrikt: Bottenviken, Bottenhavet, Norra Östersjön, Södra Östersjön, och Västerhavet. Det övergripande målet för vattenförvaltningen är att uppnå god vattenstatus till år 2021, eller senast till år 2027. Gäller t.ex. Norra Vaxholmsfjärden vars föroreningar kommer bl. a från Blynäs reningsverk. Det är oerhört viktigt att Margretelunds reningsverk inte blir försenat.

- **Buller**

Alla kommuner ska dock i sitt uppdrag verka för att begränsa buller med utgångspunkt från miljöbalkens allmänna hänsynsregler. Buller ska i första hand åtgärdas där det uppstår. Vaxholm har många vägbankar och broar varifrån trafikbuller sprider sig över vattnet. Bullerskydd på t.ex. broarna skulle göra stor skillnad.

- **Räddningstjänst**

Räddningstjänstens uppgift är att förebygga olyckor och begränsa skadorna när de inträffar. Räddningstjänstens åtkomst till bebyggelsen är viktig. Framkomlighet, tillgänglighet och tillgång till brandvatten vid händelse av en räddningsinsats måste beaktas i varje ny detaljplan. Områden utan kommunalt vatten t ex Engarn skulle snabbt förödas vid brand. I anslutning till vägbygget och omläggning av vattenledningen föreslår vi att man anordnar en brandpost.

Tillgången till höjdfordon inom en viss tid är ett viktigt ingångsvärde i projekteringen av brandskydd i byggnader. Möjligheten att utnyttja räddningstjänstens stegar/höjdfordon som alternativ utrymningsväg i byggnader ska samrådats med Storstockholms brandförsvaret i varje enskilt fall en sådan lösning övervägs. Vid byggnader över fyra våningar (11 meter) måste detta beaktas.

- **Avfallshantering**

Hanteringen av avfall ska följa avfallstrappan där första steget är att minska avfallets mängd och farlighet. Är det inte möjligt ska materialet återvinnas, energin utvinnas och som sista alternativ ska avfallet deponeras. För att det ska bli ännu enklare för invånarna att göra rätt krävs en förbättrad insamling. Många kommuner erbjuder komposterad jord gratis till de kunder som levererat matavfall. De har dessutom fler fraktioner i varje soptunna så folk slipper uppsöka återvinningscentralerna så ofta. (Jfr Höganäs kommun).

- **Djurhållning sid 53 i ÖP**

Hästhållning påverkar omgivningen främst i form av allergener och luft. Det saknas tydliga avståndsangivelser och därmed lagstöd för hur nära djurhållning ny bebyggelse får uppföras. I avsaknad av detta hänvisas ofta till allmänna råd och rekommendationer som skiljer sig mellan myndigheter. Generellt förespråkas ett avstånd på 50–200 m (Folkhälsomyndigheten) från platser där hästar vistas. Bebyggelse nära hästar skulle kunna ske på Överby, på Bogesundslandet vid Nibble samt på Rindö, där hästarna varit på plats först.

2021-05-31

Vänsterpartiet i Vaxholm